

عنوان:

کودک آزاری

Child abuse

منبع: معاونت درمان دفتر مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی اداره
مددکاری اجتماعی

تهیه کننده: شهناز شهبازی

کارشناس مددکاری اجتماعی

بیمارستان امام رضا (ع) اردبیل

<https://reza.arums.ac.ir/fa>

۱۰ نشانه و زنگ خطر از کودک آزاری

گاهی کودکان به جای استفاده از رفتارها و نشانه ها ، بحران زدگی شان را نشان می دهند . گرچه ممکن است تغییرات رفتاری دلایل دیگری به جز آزار داشته باشد ، بهتر است با هوشیاری مراقب تغییر رفتارها ، بروز رفتارهای افراط گرایانه ی جدید یا ترکیبی از اینها باشید .

جراحات بی دلیل : نشانه های مشهود آزار جسمی ممکن است شامل سوختگی یا کبودی باشد تقریباً " در همه ی موارد کودک توضیحاتی نپذیرفتنی درباره ی جراحات خود ارائه می کند

تغییر رفتار : کودک آزاری می تواند به تغییرات بسیاری در رفتار کودک منجر شود . کودکان آزار دیده همواره رفتاری پر اضطراب دارند معمولاً "افسرده و در خود فرو رفته یا پرخاشگر و پر از ترس های گوناگون هستند . زیادی محبت می کنند یا بی احساس و سرد هستند

بازگشت به رفتارهای گذشته : کودکان آزار دیده ممکن است رفتارهای نامناسب با سنشان بروز دهند مثلاً دوباره انگشت شستشان را بمکند . شب ادراری پیدا کنند و یا از تاریکی و افراد غریبه بهراسند

ترس از رفتن به خانه : کودکانی که در خانه آزار می بینند دوست دارند در مدرسه بمانند و از بازگشت به خانه یا مکانهای خاصی سرباز می زنند

تغییر عادت غذایی: گاهی تنش ، ترس و اضطرابی که آزار برای کودک به وجود می آورد به تغییر عادات غذایی منجر می شود . کاهش یا افزایش چشمگیر وزن پیامد چنین تغییراتی است .

تغییر الگوی خواب : اغلب کودکان آزار دیده دچار کابوس می شوند گاهی به خواب رفتن و حفظ کیفیت مطلوب خواب برای آن ها دشوار است به همین دلیل بیشتر مواقع خسته و فرسوده به نظر می رسند

کاهش عملکرد و حضور در مدرسه :

توانایی تمرکز روی مفاهیم درسی در برخی از کودکان بشدت کاهش پیدا می کند تعداد غیبت های کودکان آزار دیده معمولاً " زیاد هست چون والدین از اشکار شدن جراحات کودکان هراس دارند این کودکان در کلاس خواب آلود ند

رعایت نکردن نظافت شخصی :

کودکان آزار دیده به خصوص آنهایی که دچار آزار ناشی از غفلت می شوند معمولاً " همیشه نامرتب و شلخته هستند به ندرت استحمام می کنند و همیشه بوی نامطبوع می دهند و غالباً " لباس مناسب با شرایط جوی بر تن ندارند

رفتارهای پرخطر :

نوجوانان آسیب دیده ممکن است درگیر فعالیت های پرخطر مثل سوء مصرف الکل و مواد مخدر یا حمل سلاح های سرد و گرم شوند برخی از این کودکان از آتش افروزی و اغتشاش لذت می برند و حتی ممکن است عمداً " به خودشان صدمه بزنند

رفتارهای نامناسب جنسی :

کودکانی که آزار جنسی دیده اند معمولاً " رفتارهای جنسی نامناسب با سنشان بروز می دهند و گاهی از کلمات و ادبیات جنسی بی پرده استفاده می کنند ممکن است به آزار جنسی کودکان کوچکتر از خود دست بزنند یا دچار بی بند جنسی شوند .

کودک آزاری و خشونت جنسی

خشونت و آزار جنسی هر گونه رفتار جنسی است که بر روی کودک نا بالغ اعمال می شود و یا در حضور او انجام می شود و منجر به ارضاء جنسی افراد بزرگسال می شود . همچنین خشونت جنسی شامل تلاش برای برقراری ارتباطات جنسی یا هر گونه رفتار جنسی با کودک هست به عبارت دیگر کودک آزاری جنسی به معنای درگیر کردن کودک در رفتارهای جنسی هست که با سطح تکامل وی نامتناسب بوده و قوانین اجتماعی را زیر پا بگذارد .

بهره کشی اقتصادی از کودک

بهره کشی و به ویژه بهره کشی اقتصادی یعنی بکارگیری کودک یا وادار کردن وی به کار یا خدماتی است که برای سلامت جسمانی ، روانی ، وضعیت آموزشی یا اجتماعی کودک خطرناک و آسیب زننده است و منافع حاصل از آن نصیب دیگران می شود . مانند وادار نمودن کودک به کارگری ، دست فروشی ، قالی بافی ، کارهای سنگین کشاورزی و ساختمانی ، گدایی و....

رها کردن و خرید و فروش کودکان و نوزادان

این امکان وجود دارد که نوزادان و کودکان به دلایلی چون فقر خانواده ، خارج از چارچوب ازدواج بودن کودک ، بارداری ناخواسته و ... در مرکز درمانی رها شوند و یا مورد خرید و فروش قرار بگیرند این موارد می تواند با آگاهی سرپرستان قانونی کودک و عمدتاً " توسط افراد واسطه صورت می گیرد . این نوزادان و کودکان معمولاً " به دلایلی چون فرزند دار کردن خانواده های بدون فرزند ، بهره کشی و سوء استفاده از کودک ، قاچاق اعضا و مورد خرید و فروش واقع می شوند . **خرید و فروش نوزادان و کودکان در قوانین جمهوری اسلامی ایران جرم تلقی می شود**

انواع آزار و اذیت و غفلت علیه کودکان

کودک آزاری جسمانی

کودک آزاری جسمانی یعنی هر نوع استفاده عمدی از قدرت فیزیکی و بدنی در برابر کودک که منجر به آسیب رساندن به سلامت ، بقا و حیات ، رشد و تکامل و عزت نفس کودک شود . مانند کتک زدن ، سیلی زدن ، لگد زدن ، هل دادن و.....

کودک آزاری عاطفی و روانی

این نوع خشونت علیه کودکان روش و الگویی از مراقبت و پرورش کودک است که در آن والدین یا سرپرستان محیط روانی و عاطفی مناسب و لازم برای رشد و تکامل کودک را فراهم نمی کنند . در واقع عمداً " محبت و عشق و آرامش لازم و کافی را به کودکشان نمی بخشند . مانند طعنه زدن ، منع کودک از بازی و تفریح ، اجازه گریه نداشتن ، ترساندن کودک حتی به شوخی و..

غفلت و سهل انگاری

بی توجهی ، غفلت یا سهل انگاری یعنی توجه نکردن یا کوتاهی کردن در تامین نیازهای اساسی کودکان در حد انتظار فرهنگ غالب جامعه و در حدی که به سلامت جسمانی و روانی آنان آسیب برسد . در واقع کودک آزاری همیشه انجام یه رفتار آسیب زننده نیست و گاهی " انجام ندادن تعهداتی است که برای رشد و سلامت کودک الزامی هست مانند تنها گذاشتن کودک در سنین پایین در خانه یا پوشاندن لباس نامناسب به کودک می باشد . غفلت از کودک ابعاد زیادی دارد مانند غفلت نسبت به سلامت جسمانی و نیاز کودک به مراقبت پزشکی - غفلت از نیازهای عاطفی و روانی کودک - غفلت در نظارت بر کودک - غفلت نسبت به تحصیل و آموزش کودک

کودک ، لطیف ترین گل انسانیت است که اسلام نیز توجه ویژه ای به آن نموده است . از این رو پدیده کودک آزاری ، پدیده ای است شوم که عواطف انسان ها را جریحه دار می کند .

کودک آزاری از دو کلمه (کودک) و (آزار) تشکیل شده است از نگاه قوانین بین المللی هم چون پیمان نامه حقوق کودک ، به بچه کمتر از ۱۸ سال کودک اطلاق می گردد .

آزار نوعی آسیب است که ناشی از رفتار و برخورد ظالمانه است . از این رو کودک آزاری نوعی صدمه رساندن ظالمانه به کودک است . بنابراین هر نوع اذیت و آزار کودکان و نوجوانان که موجب می شود به آنان صدمه جسمانی یا روانی و اخلاقی وارد شود و سلامت جسم یا روان آنان را به مخاطره اندازد، ممنوع است

کارکنان مراکز بهداشتی و درمانی ، در اغلب اوقات اولین منبع رسمی هستند که با قربانیان کودک آزاری و غفلت مواجه می شوند . شناسایی انواع خشونت علیه کودکان توسط خدمت دهندگان مراقبت بهداشتی درمانی می تواند منجر به درمان این کودکان ، مشارکت مراجع قانونی محافظت کننده از آنان و در نتیجه حمایت از کودک در برابر خشونت و آزارهای احتمالی بعدی شود .

طبق قوانین کادر درمان باید هر گونه احتمال آزار و

غفلت و همچنین رها کردن و خرید و فروش کودک را به

مراجع قانونی گزارش کنند و عدم گزارش موارد

شناسایی شده ، جرم محسوب می شود